

Jaarplan 2027

Nationaal Park
Schiermonnikoog

Inhoud

Inleiding	3
Jaarplanning activiteiten Nationaal Park Schiermonnikoog	3
Financiële kaders zijn veranderd	3
Leeswijzer.....	3
Jaarlijkse activiteiten	4
Inleiding.....	4
Relatie jaarplan Educatie en Communicatie	4
Beschrijving activiteiten.....	4
Communicatie en Educatie	6
Inzet op projecten in 2027.....	8
Bijlage 1: reguliere activiteiten communicatie en educatie	12
Bijlage 2: Basisactiviteiten coördinator en medewerker C&E	13

Inleiding

Jaarplanning activiteiten Nationaal Park Schiermonnikoog

In dit (concept) jaarplan leest u de voorgenomen activiteiten binnen het Nationaal Park. Schiermonnikoog kent een lange traditie; al in 1989 heeft het eiland de erkenning als Nationaal Park. Dat geeft de mogelijkheden maar ook de verantwoordelijkheden voor extra inzet op inhoud en proces. In juni 2024 heeft het Overleg Orgaan van het Nationaal Park ingestemd met het Ambitieplan.

In dit ambitieplan wordt de toekomst geschetst van het Nationaal Park: een plek waar natuurbehoud hand in hand gaat met duurzaam toerisme, educatie en lokale betrokkenheid. Het ambitieplan is de basis voor de komende tien jaar. In het plan is een uitvoeringsagenda opgenomen met daarin de acties op korte, middellange en lange termijn. Met het ambitieplan wordt bijgedragen aan de landelijke standaard voor Nationale Parken. Ook NP Schiermonnikoog wil zich onderscheiden met natuurwaarden van (inter)nationale allure met een eigen identiteit en een eigen verhaal.

In dit jaarplan leest u wat we in het jaar 2027 willen bereiken en welke bijdragen hiervoor begroot worden. Uiteraard is de inhoud belangrijk, maar bovenal proberen we te bewerkstelligen dat alle inwoners en partners trots zijn op hun Nationaal Park.

Financiële kaders zijn veranderd

Het ministerie van LNV en de gezamenlijke Provincies (IPO) hebben overeenstemming bereikt over een nieuwe vorm van financiering van de Nationale Parken. Tot en met 2025 konden de Nationale Parken subsidie aanvragen bij het Rijk via RVO. Per 1 april 2025 is dit gewijzigd. De Rijksbijdrage wordt via een Doel Uitkering (DU) verstrekt aan de Provincie Fryslân. Daarmee is geregeld dat de Nationale Parken niet meer twee, maar één subsidieloket hebben voor de exploitatie en versterking van de parken. De bijdrage in onze provincie wordt verstrekt via een boekjaarsubsidie. Het Nationaal Park kan een aanvraag van maximaal € 322.800 indienen. Naast de bijdrage van de Provincie wordt het Nationaal Park gedragen door bijdragen van onze partners en gastheren tezamen € 31.500. Daarmee kan een jaarplan met een begroting van € 354.300 worden opgesteld. Dit jaarplan, inclusief het jaarplan Educatie en Communicatie is de basis voor de aanvraag bij de Provincie Fryslân voor het jaar 2027.

Leeswijzer

Het jaarplan bevat twee onderdelen. Als eerste de reguliere werkzaamheden die elk jaar worden uitgevoerd; de exploitatie. Deze worden kort omschreven inclusief kosten. Het tweede onderdeel gaat over de extra inspanningen die voort vloeien uit het Ambitieplan. In de vergadering van het Overleg Orgaan van 21 november 2024 is de termijn van uitvoering bepaald bij de activiteiten van het uitvoeringsprogramma van het Ambitieplan. Sommige onderdelen zijn al uitgevoerd of zijn momenteel in uitvoering. In dit concept jaarplan worden de acties beschreven van de "urgente" onderdelen.

Een apart hoofdstuk is gewijd aan het jaarplan voor communicatie en educatie. Hierin wordt uiteengezet welke activiteiten het komende jaar worden uitgevoerd om de bekendheid van het Nationaal Park te vergroten en meer mensen actief te betrekken bij het beheer en behoud van het Nationaal Park.

Jaarlijkse activiteiten

Inleiding

In dit hoofdstuk gaat het om de activiteiten ten behoeve van het Nationaal Park die elk jaar worden uitgevoerd. Het gaat bijvoorbeeld om exploitatie van het Informatiecentrum, voorlichting, marketing etc., maar ook om het organiseren van vergaderingen van het Overleg Orgaan, de Publieksavonden, Werkgroepvergaderingen en thematische bijeenkomsten. Deze worden in dit hoofdstuk verder beschreven.

Relatie jaarplan Educatie en Communicatie

De jaarlijkse activiteiten op het gebied van Educatie en Communicatie worden gecoördineerd door IVN. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de educatief medewerker van Natuurmonumenten, VVV en andere partners. Het informatiecentrum "Het Baken" heeft hierin een centrale rol. De partners van het Baken (VVV Schiermonnikoog, Natuurmonumenten en het Nationaal Park) werken hierin nauw samen om de bewoners en bezoekers te informeren over een breed scala aan onderwerpen. Verschillende doelgroepen worden aangesproken. Niet alleen "badgasten" maar ook schoolreisjes worden gefaciliteerd. Uiteraard wordt ook de eigen jeugd uitgedaagd met activiteiten en projecten. De activiteiten die voor 2027 zijn gepland staan beschreven in het hoofdstuk Educatie en Communicatie.

Beschrijving activiteiten

Openstelling en exploitatie bezoekerscentrum het Baken

Het Baken is hét loket waar bewoners en toeristen terecht kunnen voor vragen en informatie over het eiland, de ligging in een Werelderfgoedgebied en het Nationaal Park. Dit is uiteraard de plek waar diverse excursies kunnen worden geboekt. Natuurmonumenten, VVV en Nationaal Park werken hierin nauw samen met een gezamenlijke expositie. Boven het Baken zijn gezamenlijke kantoorruimten. Bij de bouw van het informatiecentrum zijn onderling afspraken gemaakt over de samenwerking op inhoud en kosten. De bijdrage van het Nationale Park is onveranderd € 67.000.

Inzet Communicatie en Educatie van Natuurmonumenten

Natuurmonumenten en IVN werken nauw samen op het gebied van Communicatie en Educatie voor het Nationaal Park. Het gaat om het geven van informatie in het Baken, het organiseren van excursies in het Nationaal Park en het up to date houden van de sociale media. Op basis van de tijdsinschatting wordt een bijdrage van € 25.000 vanuit het Nationaal Park begroot voor de medewerker Communicatie en Educatie van Natuurmonumenten.

Uitvoering Jaarplan Communicatie en Educatie

Voor de inhoud wordt verwezen naar de beschrijving van het hoofdstuk Communicatie en Educatie in dit jaarplan. IVN is de partner voor de Nationale Parken op Rijksniveau. Daarmee wordt geborgd dat dat Nationale Parken een gezamenlijke uitstraling hebben, bijvoorbeeld op het gebruik van logo's en kleurstelling. Ook worden er projecten voor alle Nationale Parken voorbereid. De uitvoering ligt uiteraard bij de Nationale Parken zelf. Dit wordt georganiseerd door de IVN coördinator. Hiervoor is een activiteiten budget gereserveerd van € 17.500 per jaar (zie bijlage 1). Dit betreft dus alleen de inzet van de reguliere taken. In het Ambitieplan worden heel veel extra maatregelen en inzet benoemd die buiten de reguliere inzet/uren van IVN vallen.

Digitaal platform Schitterend Schiermonnikoog

Het platform Schitterend Schiermonnikoog is ingericht om online meningen en reacties te peilen over bepaalde vraagstukken op het eiland. Een deel van de panelleden bestaat uit eilanders, een wat groter deel van het panel zijn de (vaste) eilandgangers. Bij het verwerken van de reacties kan onderscheid worden gemaakt tussen beide groepen. Het Nationaal Park heeft in 2025 en

2026 meermalen gebruik gemaakt van Schitterend Schiermonnikoog. De uitkomsten worden gebruikt bij het peilen van draagvlak van voorgenomen maatregelen. De kosten bestaan uit jaarlijks terugkerende kosten en eenmalige kosten per "uitvraag". Daarnaast wordt de website door een externe partij "gehost"; op dit moment is dat Bomondo. Bepaalde aanpassingen kunnen niet door het Nationaal Park en/of Natuurmonumenten zelf worden gedaan. Voor Schitterend Schiermonnikoog en de hosting is een bedrag van € 7.000 opgenomen in de begroting.

Organiseren Overlegorgaan

Het Overorgaan van het Nationaal Park vergadert normaliter twee keer per jaar. In de voorjaarsvergadering worden de jaarstukken behandeld. Dat betreft een inhoudelijke terugblik inclusief jaarcijfers. De vergaderingen worden 's avonds op het eiland georganiseerd; doorgaans in het Dorpshuis van Schiermonnikoog. De avonden zijn openbaar en worden vrij druk bezocht. Twee weken voorafgaand aan de vergadering van het Overlegorgaan wordt de zogenaamde Publieksavond georganiseerd. Dit is speciaal voor de inwoners en belanghebbenden op het eiland. De agenda van het Overlegorgaan wordt besproken. De eilander leden van het Overlegorgaan worden zo gevoed door de inbreng van de bewoners. De vergaderingen worden voorbereid in twee werkgroepen; de werkgroep Communicatie & Educatie en de werkgroep Beheer. Beide werkgroepen vergaderen pakweg vier keer per jaar. Daarnaast worden er thema avonden georganiseerd over onderwerpen die spelen in het Nationaal Park zoals begrazing, erfgoed Wereldoorlog II, vogeltellingen SOFON etc. De kosten bestaan uit zaalhuur, lunches, overnachtingen etc. Ook werkbezoeken vallen onder deze noemer evenals de onkostenvergoedingen. In 2027 moeten de Beheerplannen in het kader van Natura 2000 zijn hierzien. Rijkswaterstaat (Waddenzee en Noordzee) en Provincie Fryslân (Duinen) zijn hiervoor bevoegd gezag. Het Nationaal Park kan en wil faciliteren bij het proces om de inbreng van onze partners en inwoners te borgen. Aangezien er in 2027 veel activiteiten worden voorzien inclusief voorbereidingsvergaderingen wordt een bedrag van € 20.000 opgenomen in de begroting.

Lidmaatschappen

Het Nationaal Park is lid van het Samenwerkingsverband Nationale Parken (SNP). SNP behartigt de belangen van de gezamenlijke parken. Verder organiseert SNP thema bijeenkomsten. Daarmee wordt bereikt dat goede voorbeelden van acties op projecten in een park gedeeld worden met de andere parken. Hoe belangrijk de rol van het Samenwerkingsverband is bleek tijdens de voorgenomen bezuinigingen van het Rijk in 2025. Met een gezamenlijk lobbytraject onder regie van SNP is bereikt dat de beoogde bezuinigingen op de Nationale Parken geen meerderheid haalde in de Tweede Kamer. SNP ondersteunt ons Park in de samenwerking met de NP's Texel en Lauwersmeer. Op Europees niveau is Schiermonnikoog lid van Europarc. De kosten hiervan bedragen € 6.000

Opmaak jaarstukken en administratiekosten

De Beheerstichting Nationaal Park Schiermonnikoog draagt zelf zorg voor de betalingen aan derden. Alles gaat via de bankrekening. IZ Accountants uit Joure verzorgt de jaarrekening. Vanaf 2025 ontvangt Provincie Fryslân de Rijks bijdrage voor de Friese parken. Nationaal Park Schiermonnikoog vraagt vervolgens een boekjaarsubsidie bij de Provincie aan. Met de ophoging van de Rijksmiddelen gaat het om een bijdrage waarbij de verantwoording vergezeld moet gaan van een accountantsverklaring. De accountantsverklaring moet door een onafhankelijke en daartoe gecertificeerde partij worden opgesteld. Voor het jaar 2027 gaat het om de kosten voor de accountantsverklaring over het jaar 2026. Voor de post jaarstukken en administratiekosten wordt een bedrag van € 15.000 geraamd.

Begroting exploitatie	Budget (€)
Openstelling en exploitatie bezoekerscentrum het Baken	67.000
Inzet Communicatie en Educatie van Natuurmonumenten	25.000
Uitvoering Jaarplan Communicatie en Educatie	17.500
Digitaal platform Schitterend Schiermonnikoog	7.000
Organiseren Overlegorgaan	20.000
Lidmaatschappen	6.000
Opmaak jaarstukken en administratiekosten	15.000
Onvoorzien	4.000
Totaal	161.500

Communicatie en Educatie

In 2026 is een meerjaren communicatie- en educatiestrategie geschreven, in samenwerking met de werkgroep C&E. Deze communicatie- en educatiestrategie vormt een aanvulling op het Ambitieplan (2024). Waar het Ambitieplan de gezamenlijke koers, ambities en samenwerking binnen het Nationaal Park beschrijft, geeft deze strategie richting aan de manier waarop we deze ambities zichtbaar, beleefbaar en herkenbaar maken voor bewoners, bezoekers, ondernemers en partners. In de werkgroep zijn de activiteiten en projecten voor de komende jaren besproken en geprioriteerd.

Een groot deel van de werkzaamheden van de coördinator en medewerker communicatie en educatie is structureel en wordt doorlopend uitgevoerd (zie bijlage 2). Deze basisactiviteiten op het gebied van communicatie, educatie, participatie en samenwerking blijven een belangrijk onderdeel van de uitvoering. We bieden een breed pallet aan excursies en activiteiten aan, geschikt voor leerlingen uit het basis- en voortgezet onderwijs, familiegroepen, bedrijfsuitjes en individuele bezoekers. Denk bijvoorbeeld ook aan het organiseren van activiteiten voor eilander kinderen (PO, VO en Lytje Willem) en landelijke campagnes (o.a. Dag van het Nationaal Park, Wereldtrekvogeldag, Laarzendag). Maar ook het voortzetten van het maandelijks inloop spreekuur hoort hier bij. (zie bijlage 1 voor een totaaloverzicht van de basisactiviteiten)

Dit doen we samen met de collega's van Natuurmonumenten en de VVV vanuit informatiecentrum Het Baken. Samen laten we bewoners, bezoekers en ondernemers de natuur, het landschap en ons cultureel erfgoed niet alleen zien, maar écht ervaren. Want wie beleeft, voelt zich verbonden. En wie zich verbonden voelt, draagt bij.

De afgelopen 2 jaar hebben we met behulp van extra financiering meer projecten uit kunnen voeren die er voor gezorgd hebben dat het nationaal park onder andere beter zichtbaar is geworden. Ook de betrokkenheid bij en bekendheid van het park, bij zowel inwoners, bezoekers als samenwerkingspartners, is toegenomen. Men ervaart inmiddels dat Nationaal Park Schiermonnikoog de "lijm" is tussen de partners, inwoners en bezoekers. De komende jaren willen we dit graag voortzetten en borgen. Voor deze ambities is naast de structurele inzet van uren aanvullende financiering nodig (400 uren per jaar). Deze kosten komen terug in de begroting van 2027.

Hieronder wordt uiteengezet welke activiteiten het komende jaar worden uitgevoerd om de bekendheid van het Nationaal Park te vergroten en meer mensen actief te betrekken bij het beheer en behoud van het Nationaal Park.

Vanuit de uitvoeringsagenda van de meerjaren C&E strategie volgen een aantal speerpunten voor 2027:

- Op Schiermonnikoog wordt veel interessant onderzoek gedaan. De bevindingen van onderzoekers willen we toegankelijk maken voor inwoners en bezoekers. Webcams bij broedplaatsen behoort tot één van de mogelijkheden. Ook willen we onderzoekers uit nodigen hun resultaten te presenteren. Hiervoor is het nodig om de samenwerkingen tussen onderzoekers en het NP aan te halen en te verstevigen. Daarnaast organiseren we minimaal twee thema avonden rondom natuur en cultuurhistorie i.s.m. 't Heer en Feer en NVWS.
- We organiseren een themaweekend rondom wereldtrekvogeldag in mei. Met films, sprekers, excursies en presentaties rondom interessante vogelonderzoeken.
- We maken een aanzet voor een eenmalige jubileum uitgave (2029) in de vorm van een tijdschrift met achtergrond informatie over nationaal park Schiermonnikoog. De bedoeling is dat dit een visueel en inhoudelijk aantrekkelijk bewaar exemplaar wordt, dat jaren mee kan op leestafels in o.a. horeca en gastenverblijven.
- De campagne Welkom in NP Schiermonnikoog wordt doorontwikkeld. We voltooiën alle filmportretten, maken een compilatie en kiezen één thema om een verdiepingsslag te maken, waarbij we de eilander school ook weer betrekken. We onderzoeken de mogelijkheid om beleefkaarten te ontwikkelen, waarbij we bezoekers gastvrij proberen te sturen vanuit natuuriconen.

- De gemeente neemt het voortouw om het thema bewustwording rondom waterbesparing verder vorm te geven. Het nationaal park is hierbij partner. Samen worden de voorbereidingen getroffen voor een water symposium dat in 2028 op Schiermonnikoog zal plaatsvinden.
- Het huidige excursie aanbod (natuur en cultuur) zal geëvalueerd worden. Onderzocht wordt of de verhaallijnen en bijbehorende maatschappelijke uitdagingen uit de meerjaren strategie voldoende aan bod komen en/of dat er extra excursies ontwikkeld kunnen worden.
- Om de zichtbaarheid en herkenbaarheid in Friesland te vergroten werken we samen met de Friese Nationale Parken aan een interactieve informatie zuil in het Natuurmuseum. Hier zal onder andere m.b.v. filmopnames het park te beleven zijn. Ook wordt er een symposium georganiseerd in het Natuurmuseum met de Friese nationale parken.
- We werken plannen voor herinrichting van de expositie in Het Baken en mogelijkheden voor financiering verder uit.

Bij veel van deze projecten zal de coördinator C&E de trekker zijn. Daarnaast kan de coördinator met de extra uren bijvoorbeeld deelnemen aan verschillende werk- en klankbordgroepen, zoals de Wagenborg klankgroep en de werkgroep duurzaam toerisme. Maar ook de begeleiding van studenten bij stageopdrachten of aansluiting zoeken bij bestaande evenementen, zoals Filmfestival, Kamermuziekfestival, November Wandelmaand, Meet me at the Lighthouse kunnen met deze uren doorgang vinden. Daarnaast geeft het ruimte om een bijdrage te leveren aan de communicatie rondom beheerprojecten zoals verwilderde katten, konijnen en begrazing.

Jongeren

Jaarlijks nemen wij ongeveer 3000 leerlingen mee op excursie. We willen daarnaast jongeren meer betrekken bij het Nationaal Park. Aanleiding is het governance-onderzoek van bureau Wing (2025), waarin wordt geadviseerd om jongeren expliciet te betrekken bij communicatie, bereik en participatie. Door de eilander jeugd te betrekken bij de natuur zetten we erop in bij hen een duurzame zorg voor de natuur te bewerkstelligen. Het programma is een investering in een langdurige relatie van jongeren met de natuur op Schiermonnikoog. Voor kinderen van 7-12 jaar organiseren we i.s.m. Lytje Willem unieke natuuractiviteiten, exclusief voor deze kinderen, waarmee we het aantrekkelijk maken om mee te doen.

In september 2026 zijn we gestart met een pilot met de eilander school en het Dockinga college (Dokkum). Klas 3 van beide scholen (vanaf klas 3 gaan eilander kinderen naar Dokkum voor hun vervolg onderwijs) werkten samen aan het thema waterbesparing, vanuit de campagne Welkom in Nationaal Park Schiermonnikoog. De opening vond plaats op het eiland, de afsluiting in Dokkum. Dit hopen wij voort te zetten in 2027 met een ander thema uit de campagne Welkom in Nationaal Park Schiermonnikoog.

In 2027 mogen wij het 20 jarig jubileum van de junior rangers organiseren (jonge ambassadeurs van verschillende Nationale parken in Nederland). Ruim 60 jongeren tussen de 13 en 20 jaar komen een dag naar het eiland voor een unieke natuurbeleving.

Samenwerking met bewoners en gebiedspartners

Een goede samenwerking is cruciaal om de doelen die we samen hebben voor het Nationaal Park te bereiken. Het Nationaal Park heeft een groot netwerk met bewoners en een verscheidenheid aan gebiedspartners. Het Nationaal Park kan daarmee een waardevolle verbinder zijn om opgedane kennis te verspreiden en samenwerking te stimuleren. Dit doen we door het organiseren van bewonersbijeenkomsten en themabijeenkomsten, het samenbrengen van bewoners en gebiedspartners om een samenwerking rondom bepaalde probleemstellingen te stimuleren en door kennisdeling vanuit kennisinstellingen te faciliteren.

Inzet op projecten in 2027

De Rijksmiddelen worden vanaf 2025 via de Provincies aan de Nationale Parken verstrekt. Voor het jaar 2027 is een bedrag van € 192.800 beschikbaar. Hiermee kan extra worden ingezet op doelen uit het Ambitieplan (juni 2024). De aansluiting met maatregelen uit het Ambitieplan is als bijlage bij dit jaarplan gevoegd. In dit hoofdstuk wordt uitgewerkt welke onderdelen hiermee bediend kunnen worden. Niet alle onderdelen zullen qua uitvoeringsperiode passen in het kalenderjaar. Er zijn activiteiten die in 2026 nog niet volledig afgerond kunnen worden en deels nog in 2027 door lopen. Zo zullen er weer andere activiteiten zijn die in 2027 wel gestart worden en afgerond worden in 2028. Met deze voetnoot wordt ingezet op de volgende onderdelen.

Extra inzet IVN

In het vorige hoofdstuk van dit jaarplan over Communicatie en Educatie zijn de reguliere activiteiten en de speerpunten vanuit het ambitieplan en de meerjaren communicatie- en educatie strategie voor 2027 toegelicht: Bevindingen van onderzoekers worden toegankelijk gemaakt voor inwoners en bezoekers. De campagne Welkom in NP Schiermonnikoog wordt doorontwikkeld. Om de zichtbaarheid en herkenbaarheid van het nationaal park in Friesland te vergroten werken we samen met de Friese Nationale Parken aan een informatiezuil en een symposium op 4 februari 2027 in het Natuurmuseum Leeuwarden. Voor al deze maatregelen geldt dat er een relatie ligt op het gebied van Communicatie en Educatie. Daarvoor is extra capaciteit van IVN nodig. Het gaat om iets minder dan 400 uur. (uurtarief 108,-) Zie voor een uitwerking van de maatregelen het hoofdstuk jaarplan C&E.

Maatregelen uitwerking C&E Strategie

Naast de benodigde uren is er ook geld begroot voor een aantal maatregelen, zoals de ontwikkeling van een jubileum tijdschrift, de herinrichting van de expositie in het Baken, en mogelijkheden om de resultaten van onderzoekers beleefbaar te maken voor bezoekers (bijvoorbeeld door het plaatsen van webcams bij broedplekken) :

De campagne Welkom op Schiermonnikoog is gestart in 2025 en wordt voortgezet in 2027. In deze campagne worden aan de hand van verhalen en portretten van bewoners de 'spelregels' voor recreanten toegelicht, zodat het duidelijker wordt wat de impact van bepaald gedrag kan zijn op de kwetsbare flora en fauna van het eiland.

In 2027 voltooiën we alle filmportretten, maken we een compilatie en kiezen één thema om een verdiepingsslag te maken, waarbij we de eilander school ook weer betrekken. Het gaat hierbij om specialistische werkzaamheden die door externe partners uitgevoerd gaan worden. Voor opdrachten wordt een bedrag van € 20.000 begroot.

Het Nationaal Park, Natuurmonumenten en VVV werken nauw samen in het Baken. In het Baken worden bezoekers geïnformeerd over de natuur, het landschap en cultuurhistorie van Schiermonnikoog. De expositie in het Baken is een belangrijk middel om de bezoekers te inspireren om buiten de natuur en het landschap te ervaren. Het is van belang om de expositie up to date te houden. In 2026 is ingezet op een gezamenlijk traject hoe de inrichting er uit kan gaan zien. Voor de externe kosten van de vernieuwing van de expositie is een bedrag van € 10.000 opgenomen in de begroting.

In 2027 wordt ingezet om wetenschappelijk onderzoek beter toegankelijk te maken voor bewoners en bezoekers. Met name de Rijks Universiteit Groningen voert veel onderzoek uit. Ook toegepast onderzoek zoals Bird Eyes kan getoond worden in het Baken. Voor bekendheid geven van onderzoek wordt een bijdrage van € 10.000 gereserveerd.

Samen met Nationaal Park Alde Feanen en het Natuurmuseum in Leeuwarden is er in 2026 een project gestart gericht op bekendheid geven van Nationale Parken bij jongeren. Dit krijgt een vervolg in 2027 met een gezamenlijk symposium en een informatiezuil in het Museum over de Friese Nationale Parken. Geraamde kosten € 7.500.

Verder wordt er aandacht gegeven aan jongeren via de organisatie van het (landelijk) jubileum Junior Rangers op Schiermonnikoog en de verdere uitbouw van thema's met IBS en Dockinga College (Voortgezet Onderwijs). Voor "jongeren" is een bedrag van € 10.000 begroot.

Tot slot wordt in 2027 gestart met de aanzet voor de jubileum tijdschrift (40 jaar Nationaal Park!) en het themaweekend Wereldtrekvoegdtag. Hier is € 10.000 voor gereserveerd.

Cultuurhistorie

In 2023 is in opdracht van het Nationaal Park een landschapsbiografie van Schiermonnikoog opgesteld. Hierin wordt beschreven hoe het eiland zich heeft ontwikkeld tot vandaag de dag. Sommige elementen verdienen het dat ze beter zichtbaar worden, zoals onderdelen van de Atlantik Wall uit WOII. Uiteraard doen we dit met de Bunkerstichting en de cultuurhistorische vereniging 't Heer en Feer. Een klein bedrag van € 5.000 is hiervoor opgenomen.

Water besparen/vast houden

In 2025 heeft de Stuurgroep 1Eilaun het Integrale Waterplan Schiermonnikoog vastgesteld. Bij het plan is een uitvoeringsprogramma opgesteld voor de komende jaren. In het Ambitieplan zijn de maatregelen water besparen en water vasthouden opgenomen. Rond (drink)waterbesparing is de Gemeente Schiermonnikoog aan zet. Ook binnen de Regiodeal Waddeneilanden is er aandacht voor waterbesparing. Naast besparing is het vasthouden van zoet water in de winter en het voorjaar belangrijk om in de zomermaanden voldoende reserves te hebben en de grondwaterbel aan te vullen. Het Nationaal Park wil een rol vervullen om inwoners en bezoekers te motiveren om zuinig te zijn met water. Dat zal vooral op het gebied van Communicatie en Educatie zijn. Er wordt een bedrag van € 5.000 hiervoor begroot.

Educatieve Survivalbaan

De jeugd van Schiermonnikoog heeft via de "buitenkans" een voorstel ingediend voor een survivalbaan. Natuurmonumenten is hier nauw bij betrokken en vanuit het Nationaal Park wordt hierin een kans gezien om de jongeren (nog) beter te betrekken bij natuurbeleving. Met de initiatiefnemers, Natuurmonumenten en Gemeente Schiermonnikoog zal de stap van idee naar plan naar uitvoering worden gezet. Hiervoor wordt een bedrag van €10.000 begroot.

Aanpak verwilderde katten

Op het eiland is een meerjarig onderzoek geweest naar (verwilderde) katten. Deze katten zijn onnatuurlijke predatoren van allerlei soorten vogels en konijnen. Het is van belang om de populatie zo veel mogelijk weg te vangen. Op welke wijze dat gaat plaatsvinden is op dit moment niet bekend. Daarnaast heeft er een inventarisatie plaatsgevonden rond de huiskatten van bewoners en (vaste) gasten. Beide onderzoek vormen de basis voor verder acties. In de voorjaarsvergadering (12 mei 2026) van het Overleg Orgaan is ingestemd met een plan van aanpak voor het wegvangen van de verwilderde katten. Een deel van de voorbereidende activiteiten zullen in 2026 uitgevoerd worden. De vangactie zelf zal in de eerste maanden van 2027 uitgevoerd worden. Die zijn al begroot op € 30.000. Daarnaast zijn er nog kosten voor begeleiding en eventueel vervolgacties, die op € 5.300 zijn geraamd.

No fence begrazing

In de vergadering van 12 mei 2026 hebben de leden van het Overleg Orgaan ingestemd met het begrazingsplan. De volgende stap is om dat te vertalen naar de uitvoering. Het omheinen van gebieden met rasters beperkt het struinen door de kwelders en duinen. Een alternatief voor het afzetten met rasters is het zogenaamde no fence systeem. Hierbij wordt het te begrazen gebied digitaal begrenst. De grazers worden voorzien van een zender waarbij de dieren signalen ontvangen als ze (te) dicht bij de grens komen. Natuurmonumenten en de Vereniging Boerenbelang Schiermonnikoog zijn hierover in gesprek en zouden graag deze methode willen testen. Het Nationaal Park wil een eventuele pilot ondersteunen mits de andere partners hier ook in bijdragen. Een bedrag van € 20.000 wordt hiervoor gereserveerd.

Basis kwaliteit natuur en invasieve exoten

Op Schiermonnikoog is er sprake van een toename van ganzen. Het gaat om enerzijds wintergasten, die tot juni in de polder verblijven en anderzijds om "zomerganzen" die in toenemende mate in de natuurgebieden broeden. Op basis van de uitkomsten van een onderzoek op Terschelling en Ameland wordt onder regie van de Fauna Beheer Eenheid Fryslân een gebiedsplan voorbereid. Verder heeft het eiland te maken met invasieve plantensoorten zoals de reuzebereklauw en de Japanse rimpelroos. Voor de basiskwaliteit natuur en invasieve exoten is een budget gereserveerd van € 10.000.

Losloop gebieden voor honden

De losloopgebieden voor honden worden onder de loep genomen. Zijn er bijvoorbeeld aanpassingen nodig in verband met de

kwetsbaarheid van de zeedijk en in verband met de nieuwe begrazingsgebieden? Communicatiemiddelen zoals folders worden zonodig aangepast. Bij de planvorming en mogelijke aanpassingen wordt rekening gehouden met de Basiskwaliteit natuur.

Koppeling Ambitieplan

Het Ambitieplan (juli 2024) is de koers voor de komende jaren voor het Nationaal Park. In het Ambitieplan zijn maatregelen benoemd. In de vergadering van het Overleg Orgaan van november 2024 is de urgentie van de maatregelen bepaald. In bijlage 3 bij dit rapport is benoemd hoe de extra inzet bij draagt aan de maatregelen; deze zijn geel gearceerd. Tevens is met groen aangegeven welke maatregelen uit het Ambitieplan reeds zijn uitgevoerd.

Begroting jaarplan 2027

begroting exploitatie		Budget (€)
Openstelling en exploitatie bezoekerscentrum het Baken		67.000
Inzet Communicatie en Educatie van Natuurmonumenten		25.000
Uitvoering Jaarplan Communicatie en Educatie		17.500
Digitaal platform Schitterend Schiermonnikoog		7.000
Organiseren Overlegorgaan		20.000
Lidmaatschappen		6.000
Opmaak jaarstukken en administratiekosten		15.000
Onvoorzien		4.000
subtotaal		161.500
Projecten	Maatregel in Ambitieplan	Budget (€)
Extra inzet IVN	8.1	40.000
Welkom in NP Schiermonnikoog*	4.2	20.000
Inventariseren en doorgeven Cultuurhistorie	5.1/5.2	5.000
Maatregelen uitwerking strategie C&E*	4.1/6.1/9.1/9.2	47.500
Water besparen/vast houden	2.2	5.000
Educatieve survivalbaan	8.3	10.000
Aanpak verwilderde katten	1.2	35.300
No fence begrazing pilot	1.1/3.1	20.000
Invasieve exoten en eilander soorten	1.2	10.000
Sub Totaal		192.800
Totaal		354.300

Financiering	Budget (€)
Provinciale en Rijks bijdrage via boekjaarsubsidie	322.800
gemeente Schiermonnikoog	10.000
Wetterskip Fryslân	5.000
Vitens	5.000
Rijks Waterstaat	5.000
Natuurmonumenten	5.000
Gastheren Schiermonnikoog	1.500
Totaal	354.300

***Maatregelen uitwerking C&E strategie:**

Welkom in NP Schiermonnikoog	€ 20.000,00
- 4 filmportretten	
- compilatie	
- borgen/stroomlijnen communicatie bij Wagenborg en socials	
- ontwikkelen beleefkaarten	
Onderzoek toegankelijk maken voor inwoners en bezoekers	€ 10.000,00
Themaweekend Wereldtrekvogeldag	€ 5.000,00
Aanzet jubileum tijdschrift	€ 5.000,00
Samenwerking Natuurmuseum Leeuwarden en Friese Nationale Parken	€ 7.500,00
- symposium	
- informatie zuil	
Herinrichting Baken	€ 10.000,00
Jongeren	€ 10.000,00
- jubileum Junior Rangers (landelijk)	
- samenwerkingsproject Docking College en IBS	
	€ 67.500,00

Bijlage 1: reguliere activiteiten communicatie en educatie

De doelgroepen waar het Nationaal Park Schiermonnikoog zich met communicatie en educatie op richt zijn onder te verdelen in:

- Recreanten: gasten die het eiland bezoeken, eenmalig, jaarlijks of meerdere keren per jaar;
- Onderwijs: de eilander scholen, groepen uit het basisonderwijs en voortgezet onderwijs die het eiland tijdens een schoolkamp of studieweek bezoeken, beroepsopleidingen;
- Bewoners: inwoners van Schiermonnikoog en vaste eilandgasten, die een vakantiehuis op het eiland bezitten of zeer regelmatig op het eiland komen

Jaarlijks is er een activiteitenbudget van €17.500 beschikbaar voor de organisatie en uitvoer van basisactiviteiten ten behoeve van bovenstaande doelgroepen. Hieronder is een overzicht opgenomen van de activiteiten die we voor iedere doelgroep zullen uitvoeren.

recreanten begroot

folders en brochures	€ 1.000,00
excursies	€ 500,00
doe het zelf activiteiten	€ 1.000,00
website	€ 400,00
social media	€ 100,00
promotie (Lytje Pole krant en agenda)	€ 7.000,00
Landelijke Nationaal Parken campagnes	€ 500,00
	€ 10.500,00

onderwijs

excursies	€ 500,00
expositie	€ 500,00
	€ 1.000,00

bewoners

lezingen	€ 1.000,00
gastheerschap	€ 2.000,00
Junior Boswachtersprogramma	€ 500,00
	€ 3.500,00

algemeen

scholing vrijwilligers	€ 1.500,00
overige	€ 1.000,00
	€ 2.500,00
totaal	€ 17.500,00

Totaalbudget Activiteiten C&E 2027 Nationaal Park Schiermonnikoog

Doelgroep	Budget (€)
Recreanten	10.500
Onderwijs	1.000
Bewoners	3500
Algemeen	2.500
Totaal	17.500

Bijlage 2: Basisactiviteiten coördinator en medewerker C&E

Takenoverzicht Coördinator Communicatie & Educatie (IVN)

Taakgebied	Werkzaamheden
Overleg en organisatie	Voorbereiden, organiseren, voorzitten en verslagleggen van de werkgroep C&E (4x), werkgroep Beheer (4x), publieksavonden (2x) en Overleg Orgaan vergaderingen (2x).
Programma- en projectcoördinatie	Opstellen jaarplan en jaarverslag. Organiseren, uitvoeren en aansturen van het C&E-programma, campagnes en activiteiten. Inspelen op actuele ontwikkelingen en vragen.
Communicatie en media	Beheer en actualisatie van de NP-website en Schitterend Schiermonnikoog. Uitbrengen van nieuwsbrieven en enquêtes. Schrijven van artikelen voor Dorpsbode en Lytje Pole.
Educatie en publieksactiviteiten	Coördineren van activiteiten voor eilander kinderen (PO, VO en Lytje Willem), landelijke campagnes (o.a. Dag van het Nationaal Park, Wereldtrekvogeldag, Laarzendag) en het maandelijks inloopspreekuur.
Vrijwilligers en netwerkontwikkeling	Onderhouden en uitbreiden van het netwerk van ambassadeurs. Organiseren van vrijwilligersscholing en netwerkactiviteiten.
Kennisdeling en samenwerking	Deelnemen aan regionale en landelijke netwerken van C&E-coördinatoren en organiseren van jaarlijkse inspiratie-/uitwisselingsexcursies.
Projectontwikkeling	Initiëren, ontwikkelen en coördineren van nieuwe gezamenlijke projecten op het gebied van educatie, beleving, bescherming en communicatie.

Takenoverzicht Medewerker Communicatie & Educatie (Natuurmonumenten)

Taakgebied	Werkzaamheden
Communicatie	Beheer van social media, websites, nieuwsberichten, posters en PR-uitingen. Verzorgen van kopij voor Lytje Pole krant en agenda.
Educatie en excursies	Organiseren, ontwikkelen en uitvoeren van excursies en educatieve activiteiten voor onder andere onderwijs en eilander kinderen.
Vrijwilligerscoördinatie	Werven, begeleiden, opleiden en ondersteunen van vrijwilligers voor excursies en activiteiten.
Onderwijscontacten	Onderhouden van contacten met scholen, planning van excursies en versturen van informatie en nieuwsbrieven.
Materialenbeheer	Onderhouden van excursiematerialen, bewaken van voorraden (doe-het-zelf-excursies en foldermateriaal) en verzorgen van herdrukken indien nodig.
Ontwikkeling en ondersteuning	Ontwikkelen van nieuwe excursies, deelnemen aan de werkgroep C&E en bijdragen aan vrijwilligersscholing.

Bijlage 3 voortgang behalen maatregelen uit Ambitieplan

Zie los document